

Europos Parlamento (EP) nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė savaitės apžvalgoje daugiausiai dėmesio skyrė Prezidento ir Vyriausybės santykiams.

EP narės R. Juknevičienės teigimu, po pirmojo Prezidento rinkimų turo daugelis galvojo, kad abu kandidatai yra geri – tiek G. Nausėda, tiek I. Šimonytė. Tai buvo svarbus įvykis, tačiau dabar šių kandidatų vertinimas pasikeitė. Pradžioje tą nuomonę pakeitė Prezidento elgesys su Premjerės siūlomais kandidatais į ministrus, nes nei vienas jų nebuvo blogesnis, nei vėliau paskirtieji. Ir tai vyko pandemijos įkarštyje. Pasak jos, žmonėms sunkiai suprantamas ir ginčas dėl to, kuriam pareigūnui reikėtų vykti į Europos Vadovų Tarybą?

EP narys A. Kubilius neatmetė minties, kad Prezidentas nori šią koaliciją pakeisti kita. Parlamentaro nuomone, G. Nausėda neatranda sau reikšmingos veiklos valstybės gyvenime, nors kyla ir geopolitiniai iššūkiai, ir svarbūs klausimai Lietuvai, kuriuose Prezidentas galėtų vaidinti prezidentinį vaidmenį, o ne bandyti būti dar vienu premjeru ar sveikatos apsaugos ministru.

„Prezidentas, mano manymu, šiandien gyvena su vienintele darbotvarke – siekti antros kadencijos,“ – sakė A. Kubilius.

Jis teigė manantis, kad Prezidentas „slenkasi“ link Ramūno Karbauskio rinkėjų, tą akivaizdžiai parodo ir Šeimų maršo dalyvių sveikinimas.

„Jei galvoji tik apie antrą kadenciją, tai galvoji ne tik kur tavo rinkėjai bus, bet ir kaip potencialiai silpninti galimus konkurentus,“ – sakė A. Kubilius, pridurdamas, jog būtent todėl ir stengiamasi, kad dabartinė koalicija turėtų kuo daugiau problemų, kad atrodytų silpnesne, besiskaldančia.

Akivaizdus to pavyzdys – siūlymas mažinti mokestinę naštą, dėl ko mažėtų pajamų valstybės biudžete. Tai, pasak politiko, būtų labai priimtina koalicijos partneriams liberalams, taip įžiebi nesantaikos ugnį, nes akivaizdu, jog tarp konservatorių ir liberalų čia kils nesantaika.

„Juolab ir Vyriausybės programoje yra parašyta ir valstybės tarnybos stiprinimas, ir švietimo reforma, ir kiti dalykai, kurie reikalauja biudžeto pinigų,“ – paantrino R. Juknevičienė.

EP narė, kalbėdama apie Europos Vadovų Tarybą (EVT), pasiteiravo A. Kubiliaus, ar jam tas klausimas nėra nemalonus, nes būdamas Vyriausybės vadovu, šią teisę jis buvo perleidęs Daliai Grybauskaitei, tačiau ir pats keletą kartų ten vyko.

„Dalia Grybauskaitė turėjo tokios patirties, kurios Gitanas Nausėda neturi,“ – sakė A. Kubilius ir tęsdamas pasakojo, jog anksčiau EVT dalyvaudavo kartu su Prezidentu Valdu

Adamkumi, tačiau Europos Sąjungai 2009-ųjų pradžioje pakeitus tvarką, iškilo klausimas, kas turėtų vykti.

Tuo metu buvo gili finansų krizė, o Lietuvai išsirinkus Prezidente buvusią Finansų ministrę ir Europos Sąjungos Komisarę atsakingą už biudžetą, tai buvo unikali galimybė, ji „žinojo visus Briuselio koridorius ir visus finansų reikalus,“ – tęsė A. Kubilius.

Po to nei A. Butkevičius, nei S. Skvernelis nesiveržė į Vadovų Tarybą, nes net nelabai mokėjo anglų kalbą.

„Dabar iškilo klausimas natūraliai – turime Ingridą Šimonytę, kuri būdama Finansų ministre lankėsi Finansų ministrų Taryboje, būdama Lietuvos Banko Tarybos nare dalyvavo Pasaulio centrinio banko Tarybos posėdžiuose ir Gitaną Nausėdą, kuris valstybės politiką matė tik iš šono, jau net nekalbu apie Briuselio koridorius. Iškyla klausimas, kas būtų naudingiau Lietuvai. Šis atsakymas jau seniai atsakytas – iš 27 valstybių, 24 atstovauja Premjerai, dėl to, kad tai, ką svarsto Vadovų Taryba, yra didele dalimi susiję su valstybių vidaus gyvenimo reikalais,“ – sakė A. Kubilius.

1. Juknevičienė papildė, jog daugeliui žmonių Lietuvoje atrodo, kad vykti į EVT yra užsienio politika.

„Europos Vadovų Tarybą sudaro keletas institucijų. Vadovų Taryba yra tik viena jų, kuri priima galutinius sprendimus, bet daugybė paruošiamųjų darbų ir sprendimų yra priimama Ministrų tarybose, kur važiuoja ministrai – Vyriausybės atstovai. Svartydami praktiškai vidaus klausimus (ar tai būtų pandemija, ar biudžetas, ar Žaliasis susitarimas, ar skaitmenizacija, ar kiti dalykai), tai sprendžia Vyriausybė. Taigi važiuoja visi ministrai, bet Premjeras, nesvarbu kas juo būtų, – tame nedalyvauja. Diskusija čia ne apie Šimonytę ir Nausėdą, bet apskritai reikia išspręsti šį klausimą, kaip geriausiai turėtų atrodyti dalyvavimas šiose institucijose. Gal reikia kreiptis į Konstitucinę teismą?“ – siūlė R. Juknevičienė.

Tam pritarė ir A. Kubilius, nes „argumentai, kuriais Prezidentas Nausėda, tariamai konstituciniais argumentais, kuriais grindžia savo teisę ir pareigą atstovauti Lietuvai Vadovų Taryboje man atrodo nelabai rimtai. Paskaičiau jo laišką-atsakymą Premjerei ir vienintelis argumentas, kurį jis naudoja, kad Lietuvos Konstitucijoje yra parašyta, kad Prezidentas yra Valstybės vadovas ir atstovauja Lietuvai. Taip susiklostė, kad esu peržiūrėjęs visas Europos Sąjungos valstybių konstitucijas, bandydamas išsiaiškinti ar Lietuva tikrai gyveno be Valstybės vadovo 1990-1992 metais, kaip taip galėjo būti, ar mes čia vieninteliai tokie, kurie neturėjome vadovo ir atradau paprastą dalyką, kad Lietuvoje ši formuluotė, kad Prezidentas

yra Valstybės vadovas ir atstovauja Lietuvą yra atėjusi iš 1938 metų konstitucijos, taip sakant Smetonos kumštis ir jo įsitvirtinimo konstitucija, nei 1922-ųjų, nei 1928-ųjų konstitucijose to nebuvo. ES radau dvi konstitucijas, kuriose radau pasakyta, kas yra Valstybės vadovas – tai Ispanijos ir Švedijos konstitucijos, kur pasakyta, kad jų karaliai yra Valstybės vadovai. Bet karaliai nevažiuoja į Vadovų Tarybą”.

Taip pat labai svarbi tema pastarosiomis dienomis yra po priverstinio lėktuvo nusileidimo Baltarusijoje su Rusijos pagalba kuriamas pabėgėlių srautas į Lietuvą. Tokių duomenų apie Rusijos prisidėjimą buvo ir 2015 metais, kai pabėgėliai per Vengriją plūdo į ES.

EP narė R. Juknevičienė pažymėjo, jog netrukus Vadovų taryboje bus sprendžiamas Lietuvai reikšmingas klausimas dėl sektorinių sankcijų Lukašenkos režimui.

Ji kėlė klausimą, ar Prezidentas pvz. palaikys sankcijas imonei „Belkalij“, kurios produkcija keliauja per Klaipėdos uostą? A. Kubilius sakė nustebsiantis, jei Prezidentas tų sankcijų nepalaikytų, nors mums tą daryti būtų labai svarbu.

„Kodėl aš kalbu apie tai, kad Prezidentas nepalaikys [sankcijų]? Nes, mano įsitikinimu, Prezidentui dabar labiausiai rūpi jo antra kadencija. Ir kas jį parems? Jo patarėjai labai greitai jam įrodys, kad šitų sankcijų geriau nepalaikyti,“ – sakė A. Kubilius.

